

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Ireny Noskové a soudců JUDr. Renaty Polákové a Mgr. Zdeňka Lehovce v právní věci

žalobce: R [REDACTED] K [REDACTED] narozený [REDACTED]
bytem [REDACTED]
zastoupeného advokátem JUDr. Tomášem Sokolem,
sídlem Praha 2, Sokolská 60,

proti
žalované: **Česká republika – Ministerstvo spravedlnosti ČR**, IČ 00025429,
sídlem Praha 2, Vyšehradská 16,
jednající Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových,
se sídlem Praha 2, Rašínovo nábřeží 390/42,

o náhradu škody, k odvolání žalobce proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 22. září 2022, č. j. 19 C 276/2015-853,

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se potvrzuje.
- II. Žalobce je povinen do tří dnů od právní moci rozsudku zaplatit žalované na náhradu nákladů odvolacího řízení částku 600 Kč.

Odůvodnění

1. Napadeným rozsudkem soud prvního stupně zamítl žalobu, kterou se žalobce domáhal zaplacení částky 1 354 412 Kč (výrok I.), a uložil žalobci povinnost zaplatit žalované náhradu nákladů řízení ve výši 8 700 Kč (výrok II.).

Shodu s prvopisem potvrzuje Martin Moravec.

2. Žalobce se domáhal náhrady škody a nemajetkové újmy, která mu měla být způsobena nezákonným trestním stíháním. Žalobce byl stíhán pro trestný čin podvodu podle § 250 odst. 1,4 trestního zákona. Řízení bylo zahájeno usnesením Policie ČR ze dne 6. 10. 2006 č. j. [REDAKCE]. Rozsudkem Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 16. 3. 2015, č. j. [REDAKCE] byl žalobce obžaloby zproštěn dle § 226 písm. e) trestního řádu, rozsudek nabyl právní moci dne 17. 4. 2015. Žalobce v souvislosti s trestním stíháním požadoval náhradu majetkové škody, která se skládala z částky 348 000 Kč za znalecké posudky zpracované k procesní obraně žalobce v rámci trestního řízení, z částky 261 239 Kč vynaložené na za obhajobu, z částky 745 173 Kč představující ušlý zisk, který žalobci plynul jako jednatelem společnosti [REDAKCE] na základě manažerské smlouvy a z částky 5 000 000 Kč představující ušlý podíl na zisku společnosti [REDAKCE]. Dále žalobce požadoval náhradu nemajetkové újmy ve výši 406 650 Kč vzniklou v důsledku nepřiměřené délky trestního řízení a ve výši 15 000 000 Kč vzniklé v důsledku nezákonného trestního stíhání.
3. Soud prvního stupně již ve věci rozhodoval rozsudkem ze dne 11. června 2019, č. j. 19 C 276/2015-619, kterým uložil žalované povinnost zaplatit žalobci částku 715 489 Kč a zamítl žalobu co do zaplacení částky 21 045 573 Kč. V rozsudku konstatoval, že odpovědnostní titul (nezákonné rozhodnutí) je v dané věci dán, žalobce byl nezákonně trestně stíhán pro jednání, v němž orgány činné v trestním řízení spatřovaly trestný čin podvodu. Nárok na náhradu škody vzniklé žalobci zaplacením znaleckých posudků ve výši 348 000 Kč shledal soud prvního stupně důvodným, konstatoval, že byly pořízeny účelně k vyvrácení podané obžaloby, a bylo prokázáno, že žalobce uvedenou částku skutečně znalci vyplatil. Důvodným shledal soud prvního stupně i nárok na náhradu škody vzniklé žalobci v důsledku nutných výdajů na obhajobu v celkové výši 261 239 Kč. Nárok na náhradu ušlé odměny jednatele za období od 8. 4. 2009 do 26. 11. 2009 ve výši 745 173 Kč soud prvního stupně důvodným neshledal, když uzavřel, že žalobce, který byl trestně stíhán i v jiné věci, přestal být jednatelem nikoliv v jednoznačně příčinné souvislosti pouze s vedením posuzovaného nezákonného trestního stíhání. Také nárok na náhradu ušlého zisku v částce 5 000 000 Kč neshledal soud prvního stupně důvodným, rovněž se závěrem o nedostatku příčinné souvislosti mezi zhoršenou hospodářskou situací společnosti [REDAKCE] a posuzovaným nezákonným trestním stíháním, když současně byla proti žalobci vedena i jiná trestní stíhání. Ohledně nároku na zadostiučnění za nemajetkovou újmu způsobenou nesprávným úředním postupem spočívajícím v nepřiměřené délce řízení soud prvního stupně konstatoval, že délka trestního řízení 8 let a 6 měsíců nebyla přiměřená a pouhé konstatování porušení práva by nebylo dostatečnou satisfakcí, proto žalobci přiznal 56 250 Kč a ve zbývající části z požadovaných 406 650 Kč (tj. co do 350 400 Kč) žalobu v tomto nároku zamítl. Na nárok na náhradu nemajetkové újmy vzniklé v důsledku nezákonného trestního stíhání, kterou žalobce požadoval ve výši 15 000 000 Kč, soud prvního stupně žalobci přiznal částku 50 000 Kč.
4. Na základě odvolání podaného žalobcem i žalovanou rozhodl odvolací soud rozsudkem ze dne 30. 1. 2020, č. j. 70 Co 406/2019-684, kterým rozsudek soudu prvního stupně ve vyhovujícím výroku I. co do částky 348 000 Kč zrušil a v tomto rozsahu věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení, jinak rozsudek v tomto výroku potvrdil; v zamítavém výroku II. rozsudek ohledně částky 22 500 Kč změnil tak, že žalované uložil povinnost zaplatit žalobci částku 22 500 Kč, co do částky 745 173 Kč rozsudek v tomto výroku zrušil a ohledně této částky věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení, jinak i v tomto výroku rozsudek potvrdil.
5. Odvolací soud se ztotožnil se soudem prvního stupně v závěru, že odpovědnostní titul existuje. Žalobce byl zproštěn obžaloby proto, že trestnost jeho činu zanikla v důsledku promlčení, přičemž ze zprošťujícího rozsudku bylo zřejmé, že trestní stíhání žalobce bylo zahájeno v době, když již trestnost skutku, který mu byl kladem za vinu, zanikla, šlo tudíž o nezákonné trestní stíhání. Odvolací soud konstatoval, že žalobci náleží náhrada nákladů, které žalobce v trestním řízení vynaložil na obhajobu ve výši 261 239 Kč, když shledal, že byla dána příčinná souvislost

Shodu s prvopisem potvrzuje Martin Moravec.

mezi nezákonným trestním stíháním a vynaloženými náklady obhajoby a v tomto rozsahu potvrdil vyhovující výrok rozsudku soudu prvního stupně. Ohledně částky 348 000 Kč, kterou měl žalobce vynaložit na znalecké posudky, odvolací soud vyhovující výrok rozsudku soudu prvního stupně zrušil, neboť soud prvního stupně se v rozporu s judikaturou dovolacího soudu nezabýval přiměřeností jejich výše. Odvolací soud zrušil i zamítavý výrok o nároku na náhradu škody z ušlé odměny jednatele ve výši 745 173 Kč, protože soud prvního stupně se nedostatečně zabýval důvody odvolání žalobce z funkce a ani žalobci neposkytnul poučení podle § 118a o.s.ř., že je nutné, aby naplnil břemeno tvrzení i břemeno důkazní za účelem zjištění rozdílu příjmů žalobce. Ve vztahu k délce trestního řízení proti žalobci, které trvalo 8 let a 6 měsíců, odvolací soud shodně se soudem prvního stupně shledal, že tato délka byla nepřiměřená a žalobci náleží zadostiučinění v penězích, odvolací soud však korigoval úvahy soudu prvního stupně o snížení základní částky zadostiučinění a přiznal žalobci celkově částku 78 750 Kč, proto výrok rozsudku soudu prvního stupně změnil tak, že žalované uložil povinnost zaplatit žalobci ještě částku 22 500 Kč (k částce 56 250 Kč přiznané již soudem prvního stupně). Dále odvolací soud stejně jako soud prvního stupně naznal, že nárok žalobce na náhradu nemajetkové újmy způsobené nezákonným trestním stíháním je po právu, a to ve výši 50 000 Kč. U nároku na náhradu škody spočívající v ušlém podílu na zisku v částce 5 000 000 Kč, odvolací soud potvrdil zamítavý výrok soudu prvního stupně, neboť nebyla doložena příčinná souvislost mezi trestním stíháním žalobce a úbytkem zakázek společnosti [REDAKCE], v níž byl žalobce jednatelem a společníkem.

6. Na základě dovolání podaného žalovanou Nejvyšší soud rozsudkem ze dne 4. 1. 2022, č. j. 30 Cdo 1747/2020-726, rozsudek odvolacího soudu v rozsahu potvrzení vyhovujícího výroku I. rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 11. 6. 2019, č. j. 19 C 276/2015-619, co do částky 261 239 Kč zrušil a věc v uvedeném rozsahu vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení; jinak dovolání odmítl.
7. Dovolací soud předeslal, že v trestním řízení musí soud vždy opřít zprošťující rozsudek o některý z důvodů předvídaných v § 226 trestního řádu a zároveň ve výroku výslovně uvést tento důvod zproštění. Důvod zproštění pak může být předmětem námitek obžalovaného, který je oprávněn napadnout odvoláním i zprošťující rozsudek a domáhat se příznivějšího důvodu, než který byl uveden v rozsudku. Důvod zproštění má význam i pro rozhodnutí o uplatněném nároku na náhradu škody či nemajetkové újmy nebo na vydání bezdůvodného obohacení nebo pro případné odškodnění podle zákona 82/1998 Sb. Příznivější jsou podle okolností případu zejména důvody podle § 226 písm. a), b) a c) tr. řádu oproti důvodům podle § 226 písm. d) a e) tr. řádu. Ten, proti němuž bylo trestní stíhání zastaveno, nebo ten, jenž byl zproštěn obžaloby, má zásadně právo na náhradu škody způsobené sdělením obvinění. Uvedené právo nemá pouze ten, kdo si obvinění sám zavínil, a ten, kdo byl obžaloby zproštěn, nebo proti němuž bylo trestní stíhání zastaveno jen proto, že není za spáchaný trestný čin trestně odpovědný, nebo že mu byla udělena milost, anebo že trestný čin byl amnestován. Přičemž mezi důvody, které nastaly až dodatečně po spáchání trestného činu, nespadá zánik trestní odpovědnosti z důvodu promlčení trestní odpovědnosti, které odůvodňuje zastavení trestního stíhání. Přitom platí, že obviněný může dovoláním napadnout též zprošťující rozhodnutí, pokud se domáhá toho, aby byl zproštěn z důvodu, který je pro něj příznivější.
8. Dovolací soud konstatoval, že v posuzované trestní věci soud nejspíše nesprávně vydal zprošťující rozsudek podle § 226 písm. e) tr. řádu, místo aby trestní řízení zastavil dle § 223 odst. 1 tr. řádu ve spojení s § 11 odst. 1 písm. b) tr. řádu, to však dle dovolacího soudu nezakládá důvod nahlížet na tento způsob ukončení trestního řízení jinak, než v případě jeho zastavení z důvodu nepřípustnosti kvůli promlčení trestního stíhání. Odkázal na svou judikaturu, která vychází z toho, že zákon č. 82/1998 Sb. přiznává odškodnění tomu, proti němuž vedené trestní stíhání bylo zastaveno se závěrem, že trestně stíhaný se trestného činu nedopustil. Naopak v případech, kdy je trestní stíhání zastaveno, ovšem s opačným závěrem,

Shodu s prvopisem potvrzuje Martin Moravec.

tedy že se trestně stíhaný dopustil protiprávního jednání odpovídajícího skutkové podstatě trestného činu, je náhrada škody vyloučena. V takových případech by bylo poskytnutí náhrady škody v rozporu s dobrými mravy, respektive s obecnými principy spravedlnosti (k tomu odkázal na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 3. 4. 2014, sp. zn. 30 Cdo 3485/2013, či rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 11. 2018, sp. zn. 30 Cdo 5839/2016).

9. V otázce, zda zákon č. 82/1998 Sb. přiznává odškodnění i tomu, jehož trestní stíhání bylo zastaveno z důvodu promlčení, aniž by byl učiněn závěr o tom, zda daný skutek spáchal, či nikoli, dospěla judikatura Nejvyššího soudu k závěru, že při striktní aplikaci principu presumpce neviny (čl. 40 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a čl. 6 odst. 2 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod) by taková osoba měla mít na odškodnění nárok; takový výklad by však v některých případech vedl k „odškodnění“ skutečných pachatelů trestných činů, což by odporovalo dobrým mravům i obecnému chápání spravedlnosti (k tomu odkázal na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. 9. 2012, sp. zn. 28 Cdo 605/2012). Nepřiznáním odškodnění v těchto případech není princip presumpce neviny zpochybněn za předpokladu, že trestně stíhanému byla dána možnost domoci se skončení řízení z pro něj příznivějšího důvodu, zejména pokud měl možnost trvat na projednání věci tak, aby dosáhl své plné rehabilitace, a to v první řadě zprošťujícím rozsudkem a na tomto základě posléze i náhrady škody (k tomu odkázal na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 14. 1. 2016, sp. zn. 30 Cdo 2458/2014). Přičemž tento závěr byl jako ústavně konformní aprobován i Ústavním soudem v nálezu ze dne 19. 1. 2016, sp. zn. III. ÚS 1391/15, dle kterého požadavek soudů v kompenzačním řízení na vyčerpání prostředku nápravy v podobě využití možnosti obviněného v trestním řízení pokračovat a domoci se tak pravomocného zprošťujícího rozsudku a tím i kompenzace za nezákonné trestní stíhání, za předpokladu, že (pro promlčení) zastavené trestní řízení nebylo zahájeno, resp. vedeno svévolně, nelze pokládat za rozporný s ústavně garantovaným právem na náhradu škody (či nemajetkové újmy) způsobené veřejnou mocí v rozporu se zákonem (čl. 36 odst. 3 Listiny základních práv a svobod). Posouzení oné svévole při zahájení nebo vedení trestního řízení je pak úkolem soudu rozhodujícího v kompenzačním řízení. Neskončilo-li trestní řízení odsouzením obviněného, je třeba posuzovat případné nároky na náhradu škody podle čl. 36 odst. 3 Listiny základních práv a svobod s přihlédnutím k požadavku, aby to byl demokratický právní stát, kdo má povinnost stíhat trestnou činnost, a aby to byl ten, proti kterému je stíhání zaměřeno (podezřelý, obviněný, obžalovaný), kdo je povinen jeho úkony v trestním stíhání strpět. Ustanovení § 12 zákona 82/1998 Sb. nelze proto aplikovat formalisticky, toliko podle výsledku trestního stíhání. Je třeba vždy zkoumat, zda stěžovatelem tvrzená újma není důsledkem svévolného postupu orgánů činných v trestním řízení, ve kterém nebyly respektovány požadavky čl. 2 odst. 2 a čl. 8 odst. 2 Listiny základních práv a svobod.
10. Dovolací soud uzavřel, že pokud odvolací soud posoudil uplatněné nároky žalobce z titulu nezákonného rozhodnutí o zahájení trestního stíhání, aniž by s ohledem na skutečnosti, které v řízení ohledně důvodu zproštění obžaloby vyšly najevo, rovněž posoudil naplnění všech v úvahu přicházejících negativních předpokladů vzniku odpovědnosti státu za újmu podle § 12 zákona 82/1998 Sb. (bez ohledu na ne zcela přiléhavou právní argumentaci žalované), je jeho právní posouzení nároku na náhradu škody v částce 261 239 Kč neúplné a tudíž nesprávné. Uložil odvolacímu soudu, aby v dalším řízení posoudil možné naplnění všech negativních předpokladů vzniku odpovědnosti státu za újmu způsobenou nezákonným rozhodnutím o zahájení trestního stíhání podle § 12 zákona 82/1998 Sb., zejm. se v intencích citované judikatury zabýval tím, zdali zahájení trestního stíhání nebylo projevem svévole orgánů činných v trestním řízení.
11. Po zásahu dovolacího soudu tedy zůstal předmětem řízení nárok na náhradu škody spočívající v nákladech vynaložených na obhajobu v trestním řízení v částce 261 239 Kč. Dále je předmětem řízení stále nárok na zaplacení částky 348 000 Kč, kterou měl žalobce vynaložit na znalecké

Shodu s prvopisem potvrzuje Martin Moravec.

posudky, jakož i nárok na náhradu škody ušlé odměny jednatele ve výši 745 173 Kč, ohledně nichž zrušil odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně.

12. V rozsudku Nejvyššího soudu byl vyjádřen závazný právní názor, dle něž je nutno zkoumat, zda trestní řízení proti žalobci nebylo zahájeno, resp. vedeno svévolně. V případě, že by takový svévolný postup orgánů činných v trestním řízení byl shledán, vzniklo by žalobci právo na náhradu škody. Pokud by ale shledán nebyl, nelze s ohledem na to, že řízení bylo zastaveno (resp. žalobce byl zproštěn obžaloby) nikoli proto, že by se skutku nedopustil, ale z důvodu promlčení trestné činnosti, nárok na náhradu škody žalobci přiznat. Vzhledem k tomu, že závěry, k nimž dospěl odvolací soud ve vztahu k rozsudku odvolacího soudu, v plném rozsahu dopadaly i na ty nároky, ohledně kterých byl zrušen rozsudek soudu prvního stupně a věc soudu prvního stupně vrácena k dalšímu řízení, a současně bylo nutno ponechat žalobci možnost skutkové a právní argumentace, k tomu aby mohl doplnit svá tvrzení a navrhnout důkazy v tom smyslu, zda a v čem spatřuje svévolný postup orgánů činných v trestním řízení, zrušil odvolací soud usnesením ze dne 29. dubna 2022, č. j. 70 Co 406/2019-797, rozsudek soudu prvního stupně v rozsahu částky 261 239 Kč a věc vrátil uvedenému soudu k dalšímu řízení.
13. Soud prvního stupně v dalším řízení žalobce poučil dle § 118a odst. 1, 3 o. s. ř., aby doplnil svá skutková tvrzení a důkazy k prokázání, v čem spatřuje svévolný postup orgánů činných v trestním řízení, a uvedl, zda se domáhal po vydání zprošťujícího rozhodnutí podle § 226 písm. e) trestního řádu vydání rozhodnutí z pro něj příznivějších důvodů tak, aby dosáhl své rehabilitace. Žalobce uvedl, že svévolné vedení trestního řízení spatřuje jednak v jeho nepřiměřené délce 8 let a 6 měsíců, jakož i v opakovaném nerespektování právního názoru Nejvyššího soudu. Rovněž poukázal na to, že ve zprošťujícím rozsudku bylo konstatováno možné spáchání trestného činu poškození cizích práv bez ohledu na dořešení samotných skutkových okolností případu. Svévůli pak spatřoval i v tom, že pokud by byl skutek od počátku kvalifikován jako poškození cizích práv, byl by v okamžiku jeho zahájení trestního stíhání tento trestný čin promlčen, zahájení trestního stíhání tedy bylo od počátku nepřípustné. Dle žalobce nemělo být trestní stíhání vůbec vedeno, neboť se jednalo o soukromoprávní spor, který neměl být řešen prostředky trestního práva. Žalobce také poukazoval na vady znaleckých posudků a neprovedení navržených důkazů, v čemž spatřoval porušení práva na spravedlivý proces. Pokud šlo o doplnění tvrzení ohledně postupu žalobce vedoucího ke zproštění obžaloby pro něj z příznivějších důvodů, uváděl, že podal dne 30. 8. 2022 podnět ministru spravedlnosti ke stížnosti pro porušení zákona podle § 266 trestního řádu.
14. Soud prvního stupně v novém rozsudku konstatoval, že žalobce se po zproštění obžaloby nedomáhal opravným prostředkem vydání zprošťujícího rozhodnutí z pro něj příznivějších důvodů, zprošťující rozsudek nabyl právní moci dne 17. 4. 2015. Nyní podaný podnět ministru spravedlnosti ke stížnosti pro porušení zákona, byl dle soudu prvního stupně pouze podáním účelovým, kterým se snaží žalobce zhojit svou nečinnost, spočívající v nevyužití všech procesních prostředků, které mu zákon k ochraně jeho práv poskytoval. Závěr, že obviněný může dovoláním napadnout zprošťující rozhodnutí, pokud se domáhá toho, aby byl zproštěn z důvodu, který je pro něj příznivější, byl vysloven již v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 3. 2004, sp. zn. 20 Cdo 12/2003. Soud prvního stupně proto ani nevyhověl návrhu žalobce na přerušování řízení do doby, než bude zřejmé, zda ministr spravedlnosti na základě žalobcovy podnětu podá v jeho prospěch stížnost pro porušení zákona.
15. Soud prvního stupně nepřisvědčil žalobci ani v tom, že by byl postup orgánů činných v trestním řízení vůči němu svévolný. Poukázal na závěry nálezu Ústavního soudu, ze dne 12. 5. 2020, sp. zn. IV. ÚS 1355/18, dle nichž svévolné porušení principu zákazu libovůle promítající se do porušení práva na spravedlivý proces může nastat v důsledku procesního postupu orgánů činných v trestním řízení, který se přímo dotýká práv osoby na řízení zúčastněné a který nemá jakýkoliv normativní základ. Na jeho základě shrnul, že porušení spravedlivého procesu může nastat v situaci, kdy orgán činný v trestním řízení postupuje zcela svévolně způsobem,

Shodu s prvopisem potvrzuje Martin Moravec.

který zakazuje článek 2 odst. 2 Listiny, podle něž lze státní moc uplatňovat jen způsobem, který stanoví zákon, pokud orgán činný v trestním řízení postupuje způsobem, který zákon nepředvídá a neumožňuje, upírá účastníkům řízení realizaci spravedlivého procesu. K takovému postupu však při trestním stíhání žalobce dle soudu prvního stupně nedošlo. Rozhodnutí vydaná v trestním řízení vedeném proti žalobci, měla zákonný podklad, byla vydána příslušným orgánem, žalobce měl možnost dosáhnout jejich nápravy prostředky zakotvenými v trestní úpravě, ani odůvodnění předmětných rozhodnutí, ačkoliv s nimi žalobce nesouhlasil, nebyla natolik strohá, že by svědčila o libovůli. Nepřiměřená délka trestního řízení byla odškodněna zvláště, sama o sobě však svévolný postup nezakládá. Ani v žalobcem tvrzeném nerespektování právního názoru Nejvyššího soudu neshledal soud prvního stupně prvky svévole. Poukázal na to, že ve zrušujícím usnesení sp. zn. 4 Tdo 1208/2009 Nejvyšší soud nezpochybnil skutkový závěr, že žalobce předložil falzum bankovní záruky objednateli stavby, nebylo však zřejmé, jaký byl motiv žalobce k předložení falza bankovní záruky. Nalézací soud potom v následném rozhodnutí na uvedené výtky reagoval upřesněním skutkové věty a Nejvyšší soud poté v usnesení sp. zn. 3 Tdo 581/2013 uvedl, že bylo postupováno v souladu se závazným právním názorem. Soud prvního stupně tak v provedených důkazech neshledal oporu pro žalobcovu tvrzení, že pokud by soudy postupovaly dle závazného názoru dovolacího soudu, mohl by být zproštěn obžaloby již v roce 2009.

16. Soud prvního stupně z uvedených důvodů uzavřel, že žalobci nárok na náhradu požadované škody dle zákona č. 82/1998 Sb. nevznikl a žalobu zamítl.
17. Proti rozsudku soudu prvního stupně podal žalobce včasné odvolání. V něm nejprve zrekapituloval průběh trestního stíhání i průběh tohoto řízení o odškodnění. Dále vyjádřil nesouhlas tím, že soud prvního stupně řízení nepřerušil řízení poté, co žalobce podal ministru spravedlnosti podnět ke stížnosti pro porušení zákona. Účelem podaného podnětu je zhojit vadu rozhodnutí vydaného v trestní věci, a pokud by bylo podanému podnětu vyhověno a žalobce by byl zproštěn z příznivějšího důvodu, mělo by to vliv na rozhodnutí o odškodnění, proto žalobce považoval za hospodárné, aby soud řízení přerušil. V odvolání pak žalobce podrobně popsal, z jakých důvodů podnět ke stížnosti po porušení zákona podal. Žalobce také setrval na tom, že trestní řízení bylo proti němu vedeno svévolně. Zopakoval, že trestní stíhání trvalo nepřiměřeně dlouhou dobu 8 let a 6 měsíců. Také připomněl, že Nejvyšší soud v roce 2009 zrušil rozhodnutí o vině žalobce a Krajskému soudu v Českých Budějovicích přikázal, aby věc znovu projednal a rozhodl, ten však v rozsudku ze dne 16. 12. 2011 vytknuté vady neodstranil a žalobce opět uznal vinným z trestného činu podvodu dle § 209 odst. 1, 5 písm. a) trestního zákoníku, žalobce tak byl nucen podat znovu dovolání. Nejvyšší soud v dovolacím řízení konstatoval, že vady rozhodnutí soudu prvního stupně nebyly odstraněny, Krajský soud v Českých Budějovicích se v rozporu s pokyny Nejvyššího soudu nezabýval motivem jednání žalobce, subjektivní stránkou trestného činu, anebo otázkou vzniku škody, rozhodnutí o vině žalobce bylo znovu zrušeno zrušena a věc byla opět vrácena Krajskému soudu v Českých Budějovicích. Do konce trestního řízení přetrvávaly stran posouzení otázky trestnosti (protiprávnosti) jednání žalobce zásadní nedostatky, a to absence příčinné souvislosti mezi předložením falza bankovní záruky, údajně vzniklou škodou a obohacením žalobce. Krajský soud v Českých Budějovicích pak vyslovil svůj závěr o možném spáchání trestného činu (bez ohledu na jeho právní kvalifikaci), aniž by měl dořešeny samotné skutkové okolnosti daného případu, v čemž žalobce spatřuje právě projev svévolného a nepřipustného vedení řízení. Svévole vedení řízení spočívala i v opakovaném nerespektování právního názoru Nejvyššího soudu. Nepřipustnost trestního stíhání byla dle žalobce dána již od samotného jeho zahájení trestního stíhání, pokud by totiž byl skutek, pro který byl žalobce stíhán, od počátku kvalifikován jako poškozování cizích práv, jak uvádí Krajský soud v Českých Budějovicích ve svém zprošťujícím rozsudku, byl již v okamžiku zahájení trestního stíhání promlčen. Pokud bylo trestní stíhání pro promlčený trestný čin zahájeno, pak bylo dle § 11

Shodu s prvopisem potvrzuje Martin Moravec.

odst. 1 písm. c) tr. řádu řádu od počátku nepřipustné, a jeho zahájení bylo nezákonné. Trestní stíhání žalobce nemělo být zahájeno i proto, že se od počátku se v případě posuzovaného skutku jednalo o soukromoprávní spor mezi zhotovitelem a objednatelem ze smlouvy o dílo, který měl být řešen prostředky práva civilního a nikoli prostředky trestního práva, bylo tedy v rozporu se zásadou subsidiarity trestní represe. Na tvrzení žalobce o tom, že se jedná o obchodněprávní spor, reagoval i Nejvyšší soud, když ve svém zrušovacím usnesení sp. zn. 4 Tdo 1208/2009 uvedl, že podstata sporu spočívá v oblasti práva obchodního, nikoli trestního. Nejvyšší soud v tomto usnesení také zdůraznil, že z odůvodnění prvostupňového rozsudku není možné dovodit, co bylo v dané věci škodou a jak byla její výše soudem prvního stupně vypočtena. Žalobce přitom v trestním řízení předkládal znalecký posudek, který se vyjadřoval k vadám díla a hodnotil i posudky v trestním řízení dříve zpracované a z nějž vyplývalo, že vady díla, které byly žalobci vytýkány, nezpůsobil. Tento posudek však soud pominul a neprovedl ani navrhovaný svědecký výslech. Neprovedením těchto důkazů došlo dle žalobce k porušení práva na spravedlivý proces. Závěrem odvolání žalobce znovu zrekapituloval, že v souvislosti s nezákonným trestním stíháním mu vznikla škoda v podobě nákladů vynaložených na znalecké posudky ve výši 348 000 Kč, nákladů na obhajně ve výši 261 239 Kč a v podobě ušlého zisku z odměny jednatelů ve výši 745 173 Kč. Z uvedených důvodů navrhl, aby odvolací soud rozsudek zrušil a vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

18. Žalovaná ve svém vyjádření k odvolání uvedla, že soud prvního stupně postupoval zcela v intencích závazného právního názoru Nejvyššího soudu. Odvolání dle názoru žalované obsahuje totožnou argumentaci jako v již žalobcem předložených podáních, přičemž žádným věrohodným způsobem nezpochybňuje závěry soudu prvního stupně. Žalovaná se ztotožnila s názorem soudu prvního stupně, že podnět ke stížnosti pro porušení zákona žalobce podal toliko za účelem, aby zhojil své nedostatečné jednání v rámci trestního řízení vedeného u Krajského soudu v Českých Budějovicích pod sp. zn. [REDAKCE]. Žalovaná dále poukázala na to, že z rozsudku, kterým byl žalobce zproštěn obžaloby, vyplývá, že soud opětovně dospěl k závěru, že žalobce v úmyslu získat neoprávněné výhody uvedl v omyl Okresní úřad Prachatice, přičemž bylo vyloučeno, aby padělek záruční listiny a jeho doručení Okresnímu úřadu Prachatice bylo realizováno bez vědomí a souhlasu žalobce. Jednání žalobce tak naplnilo zákonné znaky skutkové podstaty trestného činu poškozování cizích práv podle § 209 odst. 1 písm. a) trestního zákona účinného do 31. 12. 2009. Dle žalované nelze přisvědčit žalobci ani v tom, že pokud bylo trestní stíhání zahájeno pro trestní čin podvodu, tak i ve zprošťujícím rozsudku muselo být rozhodováno pouze a jedině o tomto trestném činu. Žalovaná se rovněž ztotožnila s názorem soudu prvního stupně, že žalobce neprokázal svévolný postup orgánů činných v trestním řízení. Navrhla, aby odvolací soud napadený rozsudek potvrdil.
19. Odvolací soud na základě podaného odvolání přezkoumal napadený rozsudek podle § 212 a § 212a odst. 1 a 5 o. s. ř., a dospěl k závěru, že není důvodné.
20. Odvolací soud musí předeslat, že soud prvního stupně nepochybil, když řízení nepřerušil, jak navrhoval žalobce, poté, co žalobce podal ministru spravedlnosti podnět ke stížnosti pro porušení zákona. Stížnost pro porušení zákona je mimořádný opravný prostředek, který může podat pouze ministr spravedlnosti. V projednávaném případě nebyla stížnost pro porušení zákona ministrem spravedlnosti dosud podána, podání podnětu ministru spravedlnosti automaticky neznamená, že ministr stížnost podá, právní nárok na podání stížnosti pro porušení zákona žalobce nemá. Za situace, kdy žalobce nevyužil možnost podání řádného opravného prostředku, nelze dovodit, že by pravděpodobnost, že ministr spravedlnosti podnětu vyhoví, byla natolik vysoká, že by odůvodňovala přerušování řízení.
21. Faktem tak zůstalo, že žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 16. 3. 2015, č. j. [REDAKCE] kterým byl zproštěn obžaloby dle § 226 písm. e) tr. řádu, žalobce odvolání nepodal a neusiloval o zproštění obžaloby z příznivějšího důvodu. Z uvedeného rozsudku vyplývá, že Krajský soud v Českých Budějovicích dospěl k závěru,

Shodu s prvopisem potvrzuje Martin Moravec.

že obžalovaný (tzn. žalobce) v úmyslu získat neoprávněné výhody uvedl v omyl Okresní úřad Prachatice a byl účasten nakládání se záruční listinou, přičemž bylo vyloučeno, aby padělek záruční listiny a jeho doručení Okresnímu úřadu Prachatice bylo realizováno bez jeho vědomí a souhlasu (strana 29 citovaného rozsudku). Soud konstatoval, že žalobce svým jednáním způsobil jinému vážnou újmu na právech tím, že jej uvedl v omyl, a toto jednání naplňovalo zákonné znaky skutkové podstaty trestného činu poškozování cizích práv podle § 209 odst. 1 písm. a) trestního zákona, účinného do 31. 12. 2009 (strana 30 citovaného rozsudku), nicméně byl obžaloby zproštěn, neboť podle § 67 odst. 1 písm. d) zákona č. 140/1961 Sb. se trestnost činu vykazující zákonné znaky skutkové podstaty trestného činu poškozování cizích práv promlčuje ve lhůtě 3 let, a trestnost činu tedy zanikla.

22. Soud prvního stupně správně uvedl, že není rozhodné, že ve zprošťujícím rozsudku byl skutek žalobce právně kvalifikován jako poškozování cizích práv, zatímco v předchozích rozsudcích jako podvod. Právní kvalifikace skutku není v průběhu trestního stíhání neměnná (viz § 220 odst. 3 tr. řádu, který stanovuje, že právním posouzením skutku v obžalobě není soud vázán), podstatné je, že se jednalo o totéž jednání z hlediska skutkového. V průběhu trestního řízení se žalobcem přitom bylo ve všech rozhodnutích ze skutkového hlediska shledáno, že žalobce předložil falzum bankovní záruky objednateli stavby. V prvním zrušujícím usnesení sp. zn. 4 Tdo 1208/2009 Nejvyšší soud tento skutek nijak nezpochybnil, nicméně dospěl k závěru, že nebyl objasněn motiv žalobcova jednání, ani vznik škody. Krajský soud v Českých Budějovicích na uvedené výtky reagoval upřesněním skutkové věty o způsob vzniku škody. Ve druhém zrušujícím usnesení sp. zn. 3 Tdo 581/2013 Nejvyšší soud reflektoval doplnění skutkové věty, nicméně uzavřel, že není dostačující pro závěr, že byly naplněny znaky skutkové podstaty zločinu podvodu. Nejvyšší soud zdůraznil, že aby nedošlo k porušení principu subsidiarity trestní represe, resp. pojetí trestního práva jako ultima ratio, je nutné, aby byla skutková podstata trestného činu beze zbytku ve všech znacích naplněna, nedovodil však, že by právě v případě jednání žalobce k porušení principu subsidiarity trestní represe došlo, když v závěru svého usnesení (viz předposlední odstavec) uložil Krajskému soudu v Českých Budějovicích, aby zvážil, zda jednání žalobce nenaplnilo skutkovou podstatu jiného trestného činu, než toho, jímž byl uznán vinným.
23. Odvolací soud se shoduje se soudem prvního stupně v závěru, že v jednání orgánů činných v trestním řízení nelze shledávat prvky svévole. Ani odvolací soud nepřisvědčil námitce žalobce, že pokud by Krajský soud v Českých Budějovicích respektoval závazný právní názor Nejvyššího soudu v prvním zrušujícím usnesení sp. zn. 4 Tdo 1208/2009, byl by žalobce zproštěn obžaloby již v roce 2009. Jak bylo výše uvedeno, Nejvyšší soud v usnesení sp. zn. 4 Tdo 1208/2009 nedospěl k závěru, že žalobce trestný čin nespáchal, pouze vyžadoval objasnění dalších nezbytných podmínek pro závěr, že šlo o trestný čin podvodu. Ani v usnesení sp. zn. 3 Tdo 581/2013 Nejvyšší soud nečinil závěr o tom, že by žalobce nespáchal trestný čin, nebo že by jeho stíhání bylo v rozporu s principem subsidiarity trestní represe, jak žalobce uváděl. Jako svévoli při zahájení a vedení trestního stíhání přitom nelze označit situaci, kdy trestní řízení skončilo neodsouzením žalobce v důsledku rozdílných názorů jednotlivých orgánů činných v trestním řízení (v tomto případě prvostupňového a odvolacího soudu na jedné straně a Nejvyššího soudu na straně druhé) na právní posouzení žalobcova jednání. Svévole nevyplývá ani z toho, že trestní stíhání žalobce trvalo nepřiměřeně dlouho, za jeho délku přitom již byl žalobce finančně odškodněn. Stejně tak skutečnost, že trestný čin, kterého se dle závěrů Krajského soudu v Českých Budějovicích žalobce svým jednáním dopustil, tj. poškozování cizích práv, byl již v době zahájení trestního stíhání promlčen, nečiní celé trestní stíhání svévolným, z důkazů provedených soudem prvního stupně (zejm. z trestního spisu) nelze shledat žádný náznak toho, že by orgány činné v trestním řízení musely od počátku vědět o neoprávněnosti trestního stíhání. Pokud žalobce namítal, že v trestním řízení nebyly provedeny důkazy, které navrhoval ve svůj prospěch, je třeba zopakovat, že žalobce měl možnost

Shodu s prvopisem potvrzuje Martin Moravec.

i proti zprošťujícímu rozsudku podat odvolání a usilovat o zproštění z příznivějšího důvodu, to však neučinil.

24. Nikoliv každý postup, později prohlášený za nesprávný, který neskončí odsouzením stíhané osoby, představuje nutně svévoli (k tomu viz např. nález Ústavního soudu ze dne 17. 7. 2002, sp. zn. II. ÚS 429/01). V tomto případě, ani poté, co byl žalobce poučen o nutnosti tvrdit a prokázat, že postup orgánů činných v trestním řízení byl vůči němu svévolný, nebylo zjištěno nic, z čeho by bylo možno namítanou svévoli dovodit. Závěry všech rozhodnutí v trestním řízení vydaných včetně konečného zprošťujícího rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 16. 3. 2015, č. j. [REDAKCE] se shodují na tom, že žalobce předložil objednateli stavby falzifikát bankovní záruky za vady díla, přičemž odsouzen za tento čin žalobce nebyl z toho důvodu, že jej z právního hlediska nelze posoudit jako trestný čin podvodu, ale jako trestný čin poškozování cizích práv, který však již byl promlčen. Žalobce možnosti odvolat se proti zprošťujícímu rozsudku, a dosáhnout příznivějšího důvodu zproštění, nevyužil.
25. Odvolací soud byl stejně jako soud prvního stupně vázán výše citovaným závazným právním názorem, jenž vyslovil Nejvyšší soud rozsudkem ze dne 4. 1. 2022, č. j. 30 Cdo 1747/2020-726, o tom, že v případech, kdy je trestní stíhání zastaveno se závěrem, že se trestně stíhaný dopustil protiprávního jednání odpovídajícího skutkové podstatě trestného činu, je náhrada škody vyloučena, neboť v takových případech by bylo poskytnutí náhrady škody v rozporu s dobrými mravy, respektive s obecnými principy spravedlnosti. Vzhledem k tomu, že nebylo zjištěno, že by trestní stíhání proti žalobci bylo zahájeno a vedeno svévolně, aplikoval soud prvního stupně v souladu se závěry judikatury, na které Nejvyšší soud odkazoval, analogicky § 12 odst. 1 písm. b) zákona č. 82/1998 Sb., dle kterého právo na náhradu škody nemá ten, kdo byl zproštěn obžaloby nebo proti němu trestní stíhání bylo zastaveno jen proto, že není za spáchaný trestný čin trestně odpovědný, nebo že mu byla udělena milost, nebo že trestný čin byl amnestován. Požadovaná náhrada škody vzniklé v souvislosti s jeho trestním stíháním a spočívající v nákladech vynaložených v trestním řízení na obhajobu ve výši 261 239 Kč a na znalecké posudky ve výši 348 000 Kč, jakož i v ušlé odměně jednatele ve výši 745 173 Kč, tedy žalobci nenáleží.
26. Odvolací soud proto rozsudek soudu prvního stupně v zamítavém výroku I. o věci samé, jakož i v akcesorickém výroku II. o nákladech řízení jako věcně správný podle § 219 o. s. ř. potvrdil.
27. Pokud jde o náhradu nákladů odvolacího řízení, byla žalovaná v odvolacím řízení z procesního hlediska plně úspěšná, odvolací soud jí proto přiznal v souladu s § 142 odst. 1 o. s. ř. za použití § 224 odst. 1 o. s. ř. právo na náhradu nákladů odvolacího řízení, kterou tvoří paušální náhrada za dva úkony (vyjádření k odvolání a účast na jednání) po 300 Kč dle vyhlášky č. 254/2015 Sb.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí je dovolání přípustné, pokud na základě dovolání podaného do dvou měsíců od doručení rozhodnutí k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu prvního stupně dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak (§ 237, § 239 a § 240 odst. 1 o. s. ř.).

Praha 9. března 2023

JUDr. Irena Nosková v. r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Martin Moravec.